

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)
7 februarie st. v.
19 februarie st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada pîncipală 375 a.

Nr. 6.

ANUL XXIX.
1893.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Nópte senină.

Pe această hârtie aş dori să scriu ceva aşá de frumos, aşá de bun ş-aşá nou, încât, lumea intrégă să se mire de atâta originalitate.

Că aş vré să dau la lumină ceva netrăit, ceva care nu s'a mai spus, inse vorba marelui maestru Eminescu:

*Tóte-s vechi
şi noue tóte.*

Dela un biet scripcar, ca mine, ce puteţi óre aflá, mai ales când nu i-a re-mas decât o singurá córdă, córdă dragostei... Pe acesta inse, aş puté să cânt minunetele balade, dar cântul meu póte să fie monoton ca ţîri-itul greerului de tómnă; dragos-tea fiind un subiect vechiu ca omenirea. — Civilisația popórelor a alterat tot şi póte şi pe ea; am inse speranță că, povestind despre o dragoste sinceră şi desinteresată, veţi ascultá bucuroşi aceea ce voi spune.

El şi ea, mergeau de mână, ca doi copii; — isprăviseră tóte cuvintele, iar picioarele îi purtau in neşcire.

In timp de doi ani, vorbiseră despre musică, despre călătorii, despre arte, despre poesii; iar despre aceea ec le dogoríá la améndoii sufletul, nu. — Oh şi câte şi-ar mai fi spus unul altuia, dar: Unde e dragoste adevé-

rată, cuvintele pier, ochii spun atunci mai mult decât o cuvântare intrégă.

El erá plin de ilusiuni, ea nu mai credea in nimic. Ascultá tot, inse colţul nici unei perdele nu voía să ridice, de témă d'a se izbi de o nouă decepțiune.

O suferință mare rápeşce credința. Ca impetrită ea se uitá nepăsátóre la tot ce o incungiurá şi credea că inima ei nici că mai esistá. In convorbirea lor, ea se depártá ușor de

óri ce subiect d'asemenea gen, şi absolut stă-până pe sine; ar fi jurat chiar că o cădere, pentru ea, nu mai ar fi fost posibilă.

*

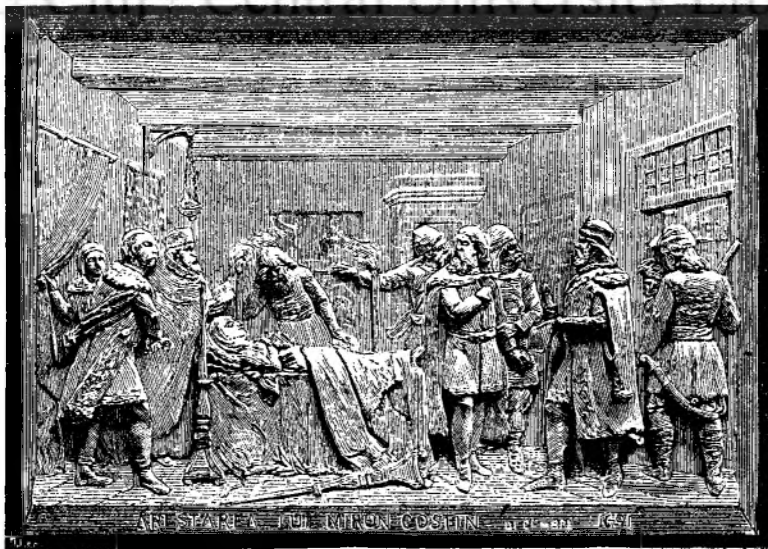
Se inoptase... Pe cărarea albă, ca pánza, mergeau améndoii tákénd. Eşind, pe bariera oraşului, ei ajunserá in dumbrava dela marginea şoselei.

Erá cea mai frumoasă nópte de maiu. Zefirii nebunatici sburau printre teii in florii. Privighetórea cântá innuri Dumne-

deşci, desmierdați de cântul ei, in caliciul roselor, fluturii adormiseră. Licuricii luminau potecele, luna vёрfurile copacilor, greerii ţîriau jalnic prin iérbă; iar racăneii sporiau in margine de lacuri...

In capu-i plámădind mii de gândiri, ea ascultá luând, cum îi erá obiceiul, séma la tóte lucrurile ce o incungiurau şi privind tóte impreună cu el i se páreau şi mai frumoşe.

Obosită de mers şi de gânduri, stete sub o plută

ARESTAREA LUI MIRON COSTIN.

albă pe trunchiul unui copaciu. El se aședă sfios lângă dânsa și, cu cuțitașul seu, sculptă pe trunchiul plutei numele lui și al ei și data acelei zile; ea se uită la dânsul și râdea; de pe buze, lui, îi sburau mii de cuvinte ce simțită că-i umblă prin gură.

Și nu dorea că ea nu eră curiosă, ca toate femeile, să asculte destăinuirea unui lucru pe care încă de mult îl simțise, dar se temea ca și dânsa să nu izbucnescă...

Ca să mai înlăture încă, aceea ce atâta de mult doria s'audă din gura lui, ea se ridică de jos, rupse o rosă sâlbatică și o puse la pieptul lui, el ingenuchiă la picioarele ei, ea îi mângăia fața, dar d'odată amândouă mâinile îi fuseră prinse, sărutate și udate de lacrimi...

— Plângi? întrebă dânsa, căutând în ochii lui umezi și ridicându-se de pe trunchiul care ședea.

— Da, plâng de fericire!...

— Tu ești fericit?

— Da, căci și tu me iubești...

— Așa! știi tu acesta? îngână dânsa, cădând în brațele lui, iar dumbrava resună de cea mai infocată și dulce sărutare!...

— Vei fi a mea, pentru vecinicie, tu cea mai dulce dintre femei, adaoase dânsul mai sărutând-o, iar dânsa plângând ca un copil și tremurând, ca nevinovată, fugiă printre copaci. Sub pașii sei, răscotele pîrtau și măceșii agățând-o, o țineau din cale. El prindând-o și strângându-o acum în brațe, îi dicea:

Remâi, remâi a mea iubită,
Sub ramuri verzi de plută,
Pe luna mare și 'mplinită
Mai stăi de me sărută.
Să se resfrângă raza-i blândă
Pe drăgălașa-ți față;
Să te zăresc așa plâpândă
Cum me renvii la vieță!

*

A trecut d'atunci vreme; acele locuri sfințitu-s'au crescând acolo rută, mărăcină și cimbru; miremele câmpului. Copacii și ei s'au mărit și și-au impreunat ramurile. Când și când, de și îmbetrâniți, alunul și alțarul mai lăstăresc, câte o smicea, ca să potă fetele face cu ele de dragoste. Cornul și-a imputernicit ramurile, s'a pregătit pentru toegile bătrânilor; numai fagul are, d'atunci, foile tot subțiri și potrivite pe buzele flăcăilor ca să dică cu ele doina, frumoasă doină ce secă de dor inima românilui...

Ș-acum bătrâna plută, cu foi mărunte, lucioase, smărăldii și rotunzite, povestește taina pădurilor și a dragostei, iar în trunchiul seu, albicios și sclivisit ca hârtia, păstrează încă data acelei zile în care sub dânsa îndrăgostiți s'adăpostiseră el și ea într'acea noapte senină.

*

Bătrâni amândoi și insoțiți, d'atunci, pentru vecie, într'o zi de mai, mai trecură p'acolo. În acele locuri găsiră toate precum am spus, iar peste numele lor, pe trunchiul plutei șopârta singuratică odihnindu-se la sora!...

SMARA.

*****

Adevărul singur e frumos în sentimente ca și în artă, în fapte ca și în vorbe.

*

Bărbatul are ochi pentru a vedé... pe când femeia are ochi pentru a fi văduți.

Adio!

Adio! voi plecă 'n curând,
Privirea ta n'oi mai zări-o
Și frunzele ce cad plângând
C'un frémăt trist, șoptesc: adio!

Eu sânt o umbră peritoare
Pe căile nenorocirei,
Tu ești un trandafir în floare
Crescut în drumul fericirii...

Ca mâne zîmbitor va trece
Alesu-ți mire lângă tine;
De-asupra-ți blând, o să se plece
Și fericit la piept te-o ține!

Iar tu, de farmece uimită,
În caldul inimei avânt,
Vei ști atât, că ești iubită,
Și-uită-vei tot de pe pământ...

De-a lumii șgomote deșarte
Și unul și-altul veți fugi;
E-așa de bine a fi departe
Când ai cu cine te iubi!

Setoși, avari ve veți ascunde
Cu 'ntreaga vestră fericire
Și nimeni nu va ști pe unde
V'a dus a inimei pornire...

Veți merge-așa 'n singurătate
De mijloc strîns îmbrățișați,
C'obraji aprinși de voluptate
Și-atât de dulce-apropiați!

Luceferii de-asupra singuri
Și luna nopților măiastru
Vor lumina ades în crânguri
Cărarea dragostelor vostre!

.....

Iar cu... Adio cu durere
În lacrimi glasul meu îngână,
Adio fără o mângăiere
Și fără o strîngere de mână!

DIMITRIE NANU.

Unei necredincioase.

A dese-ori spuindu-ți, de lumca rea să fugi,
Nici nu credeai, șircto, ferbintei mele rugi.
Apoi nepăsătoare de sincerul meu sfat,
În valurile vieței cu dor te-ai aruncat.

Tăcut priviam în urma-ți, cum veselă te-ai dus,
Și că te vei re'ntorce, lăuntru vii mi-a spus.
Acum revii la mine, pe care l'ai respins,
La sinu-ți cad, de plânsset sfășiiitor invins.

T. BOCANCEA.

Stefan-vodă cel tânăr.

— Tragedie istorică în 5 acte și 3 tablouri. —

Actul IV.

Tabloul.

(Salon la Cărăbăț.)

Scena I.

DESPINA singură.

Nimic în asta lume nu-i fără de menire,
Căci Dumnezeu la toate le-a dat un bold în fire;
Eu nu mai am menire, căci boldul mi-a perit,
La ce mi-i bună viața?...

Scena II.

DESPINA și ȘERPE.

ȘERPE.

Tot plângi neconținut.

DESPINA.

Da. Mila cea cerescă ne-a dăruit și noue,
Ființelor strivite, izvor de viață nouă:
Peraiele de lacrimi, ca roua pentru flori.

ȘERPE.

Pecat să vestețescă acești scumpi obrăjiori,
Plângând pe-un june care nu-ți poți fi 'n veci mire.

DESPINA.

Taci om de spaimă, care faci lumea să se mire
De-atâta reutate!

ȘERPE.

Făcutu-ț-am vr'un reu?

Nu-ți implinii dorința? N'am stăruit din greu
Să dăm pedepsă mare? De vină sînt eu ore,
Că tocmai ei făcură cruțimea 'ngrozitoare?

DESPINA.

Nu cred, nu pot.

ȘERPE.

Dar Tóder a spus-o lămurit.

DESPINA.

Și totuș nu-l pot crede.

ȘERPE.

Și cine l'a silit?

DESPINA.

Nichita nu-i de vină!... Dar unde-i el? În viață
Séu mort? O! spune iute, căci sângele-mi inghiață!

ȘERPE.

Ba n'a murit, n'ai frică. Ați nópte ne-a fugit
Din temnița păzită.

DESPINA.

Ah! cerule slăvit!

Îți mulțumesc din suflet!

ȘERPE.

Dar prinde-se-va iară,
Căci am trimis să-l cate ori unde-ar fi prin țără.
(A parte.) Iar eu vinii la tine, fiind sigur că el
O să revin' aicea... Și nu cred să me 'nșel.

DESPINA.

Ș-acum ce scop te 'mpinge, de te-ai grăbit înainte,
Să-mi spui această veste? Dór ța trecut prin minte,
Să-mi dai dovadă nouă, că 'n suflet ți s'a stins
Schinteia cea din urmă d'un simțământ distins?
În van ți-a fost grăbirea! Te știu de mult prea bine,
Selbaticele fiere din codri, vizuine,
Nu sînt așa grozave, căci decă nu le-ataci,
Te lasă toate 'n pace... Dar ore tu ce faci?
Ca hoțul cel de codru, te-ascunzi în drum la pândă,
Aștepti să-ți vie-o pradă, mai tare séu plăpândă;
Nu ța făcut nimica, o prindii, o jefuești
Și 'n urmă-i stingi și viața...

ȘERPE.

Dar cum se vede, ești...

DESPINA (intrerumpându-l.)

Nichita dus la mórte, această faptă încă
N'a stempêrat cruțimea-ți, cu inima-ți de stâncă
Îmi spui chiar mie toate, ca dór și viața mea
Să pieră și o jertfă mai mult să poți avé.
Om crud și fără suflet!

ȘERPE.

Ved inima-ți că geme.

Me iertă. Deci m'oi duce. (A parte.) Dar voi veni la
vreme. (Ese.)

Scena III.

DESPINA singură.

O! dă-mi tărîe, Dómne, puternic Dumnezeu!
Că-mi perd mințile toate!... Nichită, scumpul meu!

Scena IV.

NICHITA și DESPINA.

NICHITA (intrând repede.)

Aicea sînt, Despino, perduta-mi fericire.

(O îmbrățoșeză.)

Aicea sînt!

DESPINA (ridicându-și capul.)

Nu-i dară numai o nălucire!

Ci iar te ved, pe tine, pe care te-am cređut
Perdut în vecinicie!... Să pieră 'ntr'un minut
Acuma viața-mi tristă, nu-mi pasă mult, căci iată
Gust dulcea fericire, te mai privesc odată...
Murí-voi fericită!...

NICHITA.

Așa dar m'ai iertat?

DESPINA.

Iubirea mea-mi șoptește că ești nevinovat.

NICHITA.

Acésta, dragă, astăzi nimic nu cumpeneșcel
Cu vină, fără vină, s'omórá mișeleșce
Ori cine ce la sfetnici le-a fost nepotrivit.
Trăim în timpuri grele. Spre noi s'a coborît
Urgia cea cerescă, ce taie, stînge, frînge
Și 'n urma sa ne lasă cenușe, rfu de sânge;
Călěii țin puterea,ucid nejudecați
Pe fiii buni ai țării; abii mai sînt bărbați.
Iubitul meu părinte, încăruntit în luptă,
La locul de perđare fu dus cu spada ruptă;

Iar fratele meu Tóder, cel falnic puiu de leu,
A sângerat în lanțuri... În clipa morții eu
L'am întrebat să-mi spuie, de-a omorât chiar dânsul
Pe tatăl teu? Ș-atuncia el, înecându-și plânsul,
A țin că nu.

DESPINA.

Nici Tóder!

NICHITA.

Ci numai s'a jertfit,
Ca să me mântuiescă, știind că te-am iubit.

DESPINA.

Ce frate bun!

NICHITA.

Aceste cuvinte de iubire

M'au 'nduioșat cu totul ș-am țin ca scos din fire,
Că nu-l las ca să moră și l'am îmbrătoșat.
Atunci intră călăul. «Nu-l las! Nu-i vinovat!»
Strigai și tot mai tare-l strinsei la sinu-mi; dară
Călăul dete semnul, argații lui intrară
Și mi l'au smuls cu sila și morții l'au tărât.
Eu stam ca scos din minte ș-atuncia mi-a venit
Indată-un gând de fugă... Fugii... Dar nu de frică!
Un Arbure nu știe cea vorbă de nimică!
Nu eu voi fi acela, ce prin acest cuvânt
S'arunc o pătă neagră pe moșii din mormânt.
Dar am venit la tine, să te mai ved odată,
Să-mi dai o gură dulce la calea 'ntunecată;
S'aud eu înc' odată că-mi ții că me iubești,
Să verși într'al meu suflet dulci mângăeri cereștil!

DESPINA.

O, te iubesc, Nichită și scumpa ta iubire
E singurul meu farmec ce-mi naște fericire!
De nu viniai la mine, simțesc, aș fi murit,
Aflând zdrobită 'n suflet sfârșitul teu cumplit.
Acuma-s fericită. Putere omenescă
De-acum nu va fi 'n stare să ne mai despărțescă.

NICHITA.

Ba, scumpa mea Despino! Eu nu pot să rămân!
Te-am mai vădit ș-acuma cu mângăerea 'n sân
Me 'ntorc de-unde fugisem, în neagra mea 'nchisóre.

DESPINA.

De-acolo ese numai o cale 'ngrozitoare,
Ce 'n locul de perđare te duce la călău!

NICHITA.

Acolo! Num' acolo me pot rentorce eu!
Căci sub Stefan cel tinăr ađi locul de perđare
Ajuns-a loc de fală, de cinstea cea mai mare,
Sfînit cu sânge neoș de mândri patrioți...
Acolo-mi este locul, unde muriră toți!

DESPINA.

Dar, Dumneđu, ce vorbe!

NICHITA.

Ce trebuie să ții
Un om de cinste cărui de mórte nu-i e frică!
Onórea, daturá, me chiamă iar napoi!
De unde tată, frate, muriră amândoi,
Nici eu nu-o iau la fugă. Le-aș face o rușine
Și umbrele 'n morminte m'ar blăstémă pe mine.

DESPINA.

Dar ții cumplite vorbe! Eu nebunesc și mor.

NICHITA.

Oh! întărește-ți peptul cu scut nesimțitor,
Ș-astfel alină-mi astă grozavă despărțire!
De n'ai putut fi mie mirésă 'n fericire,
Să fii de-acum nainte mirésa lui Christos;
Imbracă rassa neagră și pórta-o mângăios!

DESPINA.

Dar este peste fire ce sufletu-ți îmi cere,
Sînt o femeie slabă, nu voi avé putere.

NICHITA.

Aducerea-mi aminte să-ți fie, scumpa mea,
Izvor de mângăere la suferința grea!
Și să-ți șoptescă tainic, în ori și ce clipită,
De dragostea-mi ferbinte, de-o viétă fericită!...
Și când în riu de lacrimi, prin nopți de insomnii,
Veghiá-vei ofilită: la tristu-ți căpétfu
leși-voi din mormentu-mi ca umbră fericită...
Să pun o sărutare pe fruntea ta recită!...

Scena V.

Aceiași, ȘERPE și ostași.

ȘERPE (*arătând spre Nichita.*)

Hal iată-ve fugarul! Ostași îl prindeți dar!
(*Ostașii se reped spre Nichita.*)

NICHITA (*oprindu-i.*)

Nu e de trebuință! Căci eu nu sînt fugar.
Vinii să-mi iau aicea remas bun pe vecie;
Luatu-mi-am, ș-acuma me 'ntorc... Și mórtea vie!

DESPINA.

Dar nu te las! Și numai călcând pe trupul meu
Îl veți luá d'aice.

NICHITA.

Te rog pe-un Dumneđu,
Te 'mbărbăteză, dragă; căci inzadar sînt tóte,
Din gura morții crude tu nu me mai poți scóte!

DESPINA.

Nu! Nu te las din brațe-mi! (*Îl îmbrătoșeză.*)

ȘERPE.

Destull!

DESPINA.

Ingrozitor!

ȘERPE.

Ostași, la datorie și duceti-l!

(*Ostașii smulg pe Nichita din brațele ei și-l duc afară.
sub conducerea lui Șerpe.*)

Scena VI.

DESPINA singură.

Vai, mor!

(*Leșină în mijlocul scenei.*)

(*Cortina.*)

IOSIF VULCAN.

Décă cutare lucru nu-ți convine, nu-l face; décă
cutare lucru nu-i adevérat, nu-l spune. Fii stăpânul in-
clinărilor tale.

Pentru bal mascat.

Bum-Bum.

De Jules Claretie.

I.

Copilul sta intins, palid, in unicul seu pat alb, și cu ochii sei, măriți de friguri, se uită inaintea sa cu acea privire pe care o au bolnavii cari zăresc deja ceea ce nu pot vedé cei vii. Mama, la picioréle patului, își mușcă deștele, spre a nu plânga, privind cu frică și durere progresul bólei care se vedea pe fața slăbită a copilașului, și tata, un voinic lucrător, își ținea lăcrămile in ochii sei cari îi ardea de plâns.

Điua apărea, o đí dulce și senină, o diminéță din iunie, și lumina pătrundea in mica odăiță din strada Abbesses, unde zăcea micul François copilul lui Jacques Legrand și al Madelenei Legrand, soția sa.

Avea 6 ani. Blond, sprinten, micuțul erá acum 3 săptămâni încă vesel ca o pásérică! Dar frigurile îl apucase, fusese adus într'o véră dela șcôla comunală, cu mânilor calde și cu dureri de cap. Și de atunci erá in acel pat, și câte odată delirând, đicea privind cismulițele sale:

— Puteți să aruncați acum, cismulițele mele. Micul François nu va mai merge la șcôlă... Nici odată, nici odată!

Atunci tata îi spunea, strigá: «Taci, nu mai vorbi astfel!» și mama își ascundea fața cea blondă și palidă, in pernita sa pentru ca unicul François să n'o audă plângénd.

In acea nópte copilașul nu delirase: dar de doue đile medicul erá in grigit din causă că copilul erá cu totul abătut ca și când la 7 ani i se urésc cu viéța. Erá tăcut, trist, lăsând să atérne capul, ne mai mánzánd, nici un suris nu se mai zăriá pe buzele sale îngălbinite, și ochii sei păreau că vedé ceva in depărtare, fórte de parte.

— Acolo, sus! póte! se gândiá Madelena cuprinsă de fiori.

Când i se dedea un ciai, un sirop, puțin bulion, el refusá. Refusá tot.

— Vrei ceva François?

— Nu, nu vreau nimic!

— Trebuie să facem ceva, đisese doctorul, acéstă stare ne speria!... Ești tatăl lui, ești mama lui, cunoșceți bine pe copilul vostru...

«Căutați ce-ar poté să redea viéța acestui copilaș, să readucă la realitate pe acest spirit care alérgă după nori!...

Și plecá.

— Căutați!

Da, il cunoșceau bine, pe unicul lor François. Șcieau cât îi plăcea să alerge la țéră, duminicile, și să se întórnă la Paris cu verdéță, purtat pe umerii tatălui seu, séu mergea la Champ-Élysées spre a vedé teatrul de copii... Jaques Legrand cumpérase lui François gravuri, soldați aurii, punea tóte pe patul copilașului, și cu lăcrămi in ochi se incercá a-l face să riđă...

— Uite asta e puntea ruptă, și ásta e un general!... Îți aduci aminte, am vedut un general la Bois de Boulogne?... Décă iei ceaiul teu, îți cumpér unul adevérat cu o tunică de postav și epolete de aur... vrei, spune, vrei un general?

— Nu, raspundea copilul, cu vocea uscată de friguri...

— Vrei un pistol, bile, alte jucării?

— Nu, raspundea micul cu supérare.

Și ori-ce i se fágăduiá, micuțul, pe când părinții își aruncau unul álțuia priviri de speriat, raspundea mereu: Nu... nu... nu!

— Dar ce ai vré copilașul meu? întrebá mama. Vedei, trebuie să fie ceva care dorești să ai... Spune, spune-mi mie... mamei tale!

Atunci copilașul cu un accent curios, se ridicá și întindénd mâna cătră ceva invidibil díse, cu o voce care părea că rógă și poruncește in acelaș timp:

— Vreau pe Bum-Bum!

Bum-Bum!

Sěrmama Madelena aruncá o privire inspăimântată cătră soțul ei. Ce cerea copilașul? Óre vorbiá in delir, óre veniá din nou grósnicul delir? Bum-Bum!

Nu șciea ce însemnézá acéstă, și îi erá frică auzind acele cuvinte pe care acum copilul le repetá cu o încápăținare de bolnav, cari necutedând până acum să formuleze visul seu se agățá de el acum, cu o încápăținare invingibilă:

— Da, Bum-Bum! Bum-Bum! Vreau pe Bum-Bum!

Mama strínse in mod nervos mâna lui Jaques, spuindu-i incet:

— Ce însemnézá acéstă, Jacques? copilul este pierdut!

Dar tatăl avea, pe fața sa cea aspră de muncitor, un suris, de fericire și de inmărmurire, surisul unui condamnat care întreveđe o speranță de libertate.

Bum-Bum! Își aducea aminte de acea đí, luni după Paști, când dusese pe François la circ. Își aducea aminte de veselia copilului, de risul seu, când clownul, frumosul clown imbrăcat in haine multicolore, făcând sărituri, punénd o pedică unui servitor, séu stând drept cu capul in jos și picioréle in sus. Erá Bum-Bum.

Bum-Bum! Și ori de câte ori apărea Bum-Bum, spectatorii strigau bravo și copilașul incepea să riđă.

Bum-Bum! Pe acel Bum-Bum, pe Bum-Bum dela circ voiá să-l aibă, voiá să-l vedă micul François. Dar nu-l va avé, nu-l va poté vedé, căci erá culcat, fără puteri in patul seu cel alb!

II.

Séra, Jacques Legrand aduse copilului o paiată, cusută numai in fir, pe care o cumpérá fórte scump dela o prăvălie dintr'un pasagiu. El o plăti cu prețul a patru đile din léfa lui de mașinist! Dar ar fi dat pe ea prețul a doue luni, a trei luni de đile și chiar prețul muncii sale pentru un an întreg, numai să vedă un suris pe buzele palide ale bolnavului...

Copilul privi un moment jucăria, care străluciá in mânilor sale cele mici și albe, ș-apoi díse cu tristeță:

— Ásta nu este Bum-Bum!... Voi să vedé pe Bum-Bum!

Ah! decă Jaques ar fi putut să-l invélue in plapuma lui și să-l ducá la circ, i-ar fi arătat paiata și i-ar fi díș: Privește!

Dar, Jacques făcú și mai bine. El se duse la circ, întrebá de adresa paiatei și, impleticindu-i-se picioréle de emoțiune, urcă una câte una tóte treptele scării care ducea la apartamentul artistului, la Montmatre.

Ceea-ce făcea Jaques, erá in adevér ceva indestul de indrásneț! Dar, in sfěșit comediantii sânt obicinuiți să cante și să đică monologuri in salóne, la ómenii cei bogăți. Póte că paiata — oh! decă ar fi bine plătit — ar consimți să vie și să đică bună điua lui François.

Puțin îi păsă lui Jacques Legrand cum are să fie primit de Bum-Bum!

Dar aci nu mai eră vorba de Bum-Bum! ci de dl M. Moreno, a cărui locuință artistică eră plină de cărți, de gravuri și de o eleganță de artă, care făcea pe Jacques să credă că intră în cabinetul unui medic.

Jacques privi uimit, ne mai recunoscând paița, întorcându-se în toate părțile și resucindu-și într'una în mâni pălăria, ca cum nu știe ce mai face. Dl Moreno așteptă să vedă pentru ce a venit. Atunci tatăl se scusă. Eră ceva de necrețut ceea-ce venise să ceră, căci asta nu se făcea... Ceru deci scuse, iertare... Dar, în sfârșit, eră vorba de micul François... — Domnule, este un copil foarte dragălaș! Și atât de inteligent! Este în tot'dauna cel dintăiu în școlă, afară de aritmetică, pe care n'o înțelege... Nu știți cât este de visător acest copilăș! Da, este un visător. Și ca dovédă... iată-o... să v'o dau...

Jacques acum nu îndrăsnia să spue pentru ceea ce venise și începuse să se îngâne; dar de-odată își luă tot curagiul și dișe:

— Dovédă de ceea ce ve spun este că voeșce să ve vedă, că nu se gândeșce decât la dvóstră, și că sânteti în tot'dauna inaintea lui, intocmai ca o stea pe care voeșce s'o aibă într'una și s'o priméscă...

După ce sfârși aceste, fruntea sërmanului tată i se umplu de niște picături mari de asudélă. El nu cuteză să mai privéscă pe paița, care avea ochii ațintiți asupra-i. Și ce avea să diacă Bum-Bum? Décă el avea să-l dea afară și să-l ia drept un nebun?

— Unde locuești? il întrebă Bum-Bum.

— Oh! locuesc foarte aprópe de aici! In strada des Abesses!

— Să mergem! dișe el. Copilul dtale voeșce să vedă pe Bum-Bum? Ei bine, il va vedé!

III.

Când ajunseră acasă și se deschise ușa, Jacques Legrand foarte vesel dișe copilului seu:

— François! acum, șiretule, ești mulțămít! Ia priveșce, iată Bum-Bum!

Și copilului i se invesei fața. El se ridică pe mâinile mamei sale, și întorcându-și capul cătră cei doi ómeni cari intraseră, privi un moment la domnul imbrăcat în redingotă care insoția pe tatăl seu, pe care nu-l cunoșcea și a cărui figură eră veselă și suridétóre; și când i se spuse că este «Bum-Bum»; își puse cu tristeță iarăș capul pe pernă și remase apoi cu ochii sei cei mari și albaștri ațintiți pe zidurile odăitei, căutând într'una să vedă pe Bum-Bum astfel cum îl veduse la circ, cu fluturele seu imbrăcat în hainele sale cusute cu fir, intocmai ca un amoresat care își urméză visul...

— Nu, respuse copilul cu glasul seu care nu mai eră uscat, ci devolat, nu, ăsta nu este Bum-Bum!

Paița, stând în picióre lângă pat, privi pe micul bolnav c'o privire adăncă și pëtrundétóre, și c'o blândete nesfêrsită.

El dete din umeri, se uită apoi la tatăl îngrijat și la mama sdrobotă, și dișe suridénd:

«Copilul are dreptate, acesta nu este Bum-Bum!» Și apoi plecà.

— N'am să mai ved pe Bum-Bum, n'am să mai ved nici odată pe Bum-Bum! repetă într'una acum copilul cu glasul unui ânger. Póte că Bum-Bum este acolo, unde se va duce îndată și micul François?

Și de-odată, nu eră o jumétate de oră de când

plecase paița — și deschise ușa repede și, în costumul seu cusut cu fir, pe pept c'un fluture de aur și în spate c'o gură mare, deschisă până la urechi și suridénd, apărú Bum-Bum, cu figura sa pudrată, adevăratul Bum-Bum, Bum-Bum dela circ, Bum-Bum din cartieru poporal, Bum-Bum al micului François. Și pe pătușorul seu cel alb, c'o bucurie de viétă în ochi, vedénd, plângénd, fericit scăpat, copilul bătú din palme, strigà bravo și dișe c'o veselie de șapte ani, care plecà de-odată, aprinsă intocmai ca un foc de artificii:

— Bum-Bum! De asta dată este el, este chiar el! Iacă Bum-Bum-Bum! Trăescă Bum-Bum! Bună ziua Bum-Bum!

IV.

Când doctorul se întórse în acea di, găsi la căpétéiul patului micului François, o paița cu fața foarte palidă, care făcea pe copil să ridă într'una, și care îi dișea, mestecând o bucățică de zahăr în fundul unei cești cu doctorii:

— Știi, micul meu François, că decă nu bei, apoi Bum-Bum nu mai vine să te vedă!

Și copilul beu îndată.

— Nu este așa că e bun?

— Prea bun!... Îți mulțumesc, Bum-Bum!

— Doctore, dișe paița adresându-se cătră medic, să nu fii gelos!... Cu toate acestea îmi place că strimbăturile mele îi fac tot atât de bine ca și ordonanțele dtale!

Tatăl și mama copilului plângeau; dar, de astă dată plângeau de bucurie.

Și până ce el «micul François» să se scóle din pat și să se facă bine, o trășură se opriă în fiecare di inaintea locuinței lucrătorului din strada des Abesses, la Montmatre, și un om se coboriă din ea, invélit într'un palton, cu gulerul ridicat, și, de desupt, imbrăcat în costumul seu de circ și cu fața veselă și pudrată.

— Ce ve datorez, domnule?... dișe la urmă Jacques Legrand maiestrei paițe, când copilul putea să iésă din casă. Căci, în fine, ve datorez ceva!

Paița întinse améndoue mânilé sale de Ercul părinților și le dișe:

— O singură strîngere de mână!

Apoi, sărutând pe copil pe améndoi obrajii, cari acum începuseră să se roșéscă, adaugà:

— Și voia de a pune pe cărțile mele de visită: Bum-Bum, doctor acrobat, medic ordinar al micului François!

Proverbe.

Limba boului e mare, dar nu póte să vorbéscă.

(Románesc.)

*

Rugina nu róde lemnul.

(Francez.)

*

Nu póte fi gingaș, cel ce nu știe să respecte.

(Turcesc.)

*

Cine nu știe să sufere, nu știe să trăéscă.

(Francez.)

*

Cine lucréză cu mierea, își linge degetele.

(Románesc.)

32 de nunți și încă una...

Bieta Iléna!... Ochișorii ei drăgălași sînt scaldatî in lacrimil... Plînge de ciudă și furiósă mototoleşce șorțul ei alb ca uéua...

Și Iléna e fata popei din Sigéști... Numai pe ea o are părintele și ține la ea ca la ochii din cap!...

Și Iléna e frumósă ca o dînă... N'are sémên in sat și mai că m'aș prinde că nici la oraș n'o intrece vre-o fată...

Ș-apoi Iléna nu-i sáracă, nu... Pentru că părintele tot ce a agonisit in vieță, numai pentru ea a agonisit...

Atunci dar de ce frumósă Ilénă e măhnită? De ce plînge? De ce mototoleşce cu necas șorțul ei alb ca néua?

E, veđi, pentru că e la mijloc o taină...

Și taina uite-o: Iléna are optspredece ani și... iubeșce...

Iată tótă taina...

***

Ș-așá iubeșce!... Dar pe cine? Cum?...

Nimic mai ușor... E îndrăgostită după Petre care a vrăjit-o cu ochii ei cei frumoși...

Petre e vrednic de Iléna, pentru că și el e tot așá de frumos ca și ea...

Și tot așá ca și ea, el o iubeșce din tótă inima! Sînt potriviți la fáptură, sînt potriviți la dragoste...

Décă e așá, pentru ce lacrimile curg șiróie pe obrazii ei frumoși?... Pentru ce de ciudă nu șcie ce face?

Pentru că părintele i-a spus curat, că n'o dá după Petre... Dar pentru ce?... Pentru că Petre e băiat sárac... Iată tótă pricina...

— N'am muncit eu tótă vieța ca să te dau după sáracie, a đis părintele...

Și cu tóte c'o iubiá mai mult decât pe el, și-a inchis inima la lacrimile fetei și a plecat pe ici incolo ca să-și vedă de treburi...

Și d'asta e furiósă Iléna și plînge cu hohot, mototolind cu ciudă șorțul ei alb ca néua...

***

Fel de fel de nebunii îi trec prin cap... Ba să se omóre, ba să se călugărescă, ba să fugă cu iubitul ei...

Dar nici unul nu-i place, la nici unul nu se o-preșce, pentru că Iléna, cu tótă dragostea ei inflăcărata, e o fată cinstită, crescută cu respectul de părinți și frică de Dđeu...

Și pe când ea plîngea mereu și desnădejdea o cuprinde, fericirea îi zimbeșce la ușe fără ca ea să șcie...

Primarul satului e unchiul lui Petre.

Acesta i-a spus unchiului seu, dragostea ce are pentru fata popei și refuzul sfinției sale de-a i-o da de nevéstă...

Primarul își iubeșce nepotul și vré să-l facă fericit...

De aceea la desnădejdea flăcăului, el zimbeșce și-i đice ca mângăiere:

— N'avé grige, fétul meu, Iléna o să fie a ta... Îți făgăduesc eu... Du-te acasă și stăi locului, că fac eu trebă...

Și primarul zimbeșce cu șiretenie ca un om ce șcie ce đice...

***

Popa e ambițios și ține la onoruri... Primarul nostru șcie slăbiciunea popei și se foloseșce de ea...

Tocmai la asta se gândiá primarul, când iaca și popa pe ușa primăriei...

Cum îl vedù, primarul luà o infățisare incurcată și abiá mulțumì dând din cap la plecaciunea popei:

— Dar ce ai, taică, îi đise acesta, par că nu ești cu boii acasă?

— Đeu, nu, respunse primarul.

— De ce, taică, întrebà popa.

— Pentru că mi-s la București...

— Cum așá?

— Iacă bine!... Inchipueșce-ți că am primit o poruncă dela sub-prefectură care me pune in nedumerire...

— Ce poruncă?

— Șcii, urmă primarul, că prințul nostru moștenitor Ferdinand s'a căsătorit cu prințesa Maria de Edimburg, nepóta reginei Angliei și a țarului!...

— Șcíu că-i pomenesc la biserică... Ei?...

— Ei, acuma prinții se intorc la București... Și ací e tótă incurcătura.

Și primarul dete din cap oftând. Popa curios, ședù pe scaun și întrebà:

— Dar ce are aface incurcătura dtale cu sosirea prinților la București?

— Mult, mult, respunse primarul.

Și uite cum...

***

Cu venirea prinților in București se va face o nunță mare in biserica Sf. Spiridon de acolo... Prințul și prințesa vor fi nași.

— Aleol... Dar pe cine o să cunune?...

— Numai treideci și doue de părechi aleși pe sprincenă câte-o păreche din fiecare județ din țeră.

— Taichi, taică!...

— Đeu așá!... Ș-apoi după cununie, părechile vor primì din mîna nașilor câte o punguliță c'o sumă de poli intr'ênsa și cu monograma lor pe dênsa...

— Cam câți poli?... întrebà popa scânteindu-i ochii de lăcomie...

— Nu șcíu cât... Dar trebuie să fie mulți...

— Și pe urmă?...

— Hei, hei, pe urmă le dá și portretele înălțimelor lor ca amintire.

— Și portretele?...

— Da, dar nu e numai atât. Stăi, să veđi... Pe urmă fiecare păreche ese din biserică, ia câte un brad, adus intr'adins, se urcă fiecare in câte un car țerănesc tras de patru boi albi cu córnel poleite și merg așá cu nunta până la Ateneu...

— Dar carele remân ale mirilor?...

— Se 'nțelege!... Cui vrei să remâie? Lui Vodă?...

— Nu, đise popa. Și pe urmă...

— Pe urmă acolo, li se dá o mésză domnésză și trag un chef cu nașii dimpreună... Frumos are să fie...

Și primarul oftà iarăș...

***

Popa se gândiá, apoi, ca trezit din somn, đise:

— Dar nu mi-ai spus care ție incurcătura?...

— Așá el... Dar me mir că n'ai ghicit... Cum ți-am spus, am primit poruncă dela sub-prefectură să-i trimet din pămênt din ierbă verde o păreche potrivită ca să fie cununați de prinți...